



מדינת ישראל, משרד הבריאות

חוזר המנהל הכללי

מס' 35/09 תאריך כ"ו אב תשס"ט (16.8.09)

חובת הודעה על נהגים עם מצבי בריאות
העלולים לסכן את עצמם וזולתם

נושא:

1. כללי

חוזר זה בא בהמשך לחוזרים קודמים (37/94 מיום 27.6.94 וחוזר 4/97 מיום 5.3.97 וחוזר 61/98 מיום 16.9.98).

מטרת חוזר זה היא להביא לידיעתכם קווים מנחים לגבי חובת הרופא המטפל באדם להודיע למכון הרפואי לבטיחות בדרכים (להלן: המרבי"ד) על מטופל או נבדק שמלאו לו 16 שנה לפחות ושהוא מאובחן עם מחלה או מצב בריאות שסבור הרופא כי אותו אדם עלול בנהיגתו לסכן את עצמו ו/או את זולתו מחמת אותה מחלה/ מצב בריאותי.

הננו להדגיש כי הודעה במועד למרבי"ד על נהגים, שבגין מצבם הרפואי/נפשי מסכנים את עצמם ו/או את זולתם, עשויה לתרום לחזרת מספר תאונות הדרכים שסיבתן רפואית/נפשית.

האמור בחוזר זה מתייחס לשני המינים, אף אם נוקטה לשון זכר או נקבה.

2. מטרה

מטרת החוזר היא לקבוע קווים מנחים שיסייעו לרופא לקיים את חובת ההודעה למרבי"ד על בני אדם העלולים בנהיגתם לסכן את עצמם או זולתם כתוצאה ממחלה ו/או מצב בריאותי הרלוונטי לבטיחות הנהיגה.

3. עקרונות

- א. בהתאם לסעיף 12 ב' לפקודת התעבורה "רופא המטפל באדם שמלאו לו 16 שנים והוא מאבחן אצלו מחלה וסבור כי אותו אדם עלול בנהיגתו לסכן את עצמו או זולתו מחמת אותה מחלה ידווח על המחלה לרשות שקבע שר הבריאות".
- ב. סעיף 12 ב' לפקודת התעבורה מתייחס לכל רופא המטפל באדם, לרבות טיפול חד פעמי או אבחון בלבד. החובה החוקית המפורשת למסירת הודעה גוברת על חובת שמירת הסודיות הרפואית.
- ג. המרבי"ד שבמשרד הבריאות נקבע ע"י שר הבריאות כרשות הרפואית בהתאם לפקודה, שמתפקידה להודיע לרשות הרישוי שבמשרד התחבורה על המלצתו לעניין מתן רישיון נהיגה, התלייתו או ביטולו של רישיון הנהיגה מסיבה רפואית ונפשית.
- ד. המרבי"ד פועל בתחום הרפואה והפסיכולוגיה התעבורתית.
- ה. נהיגה היא פעולה מורכבת הדורשת קליטה מתמדת של מידע בסביבת הנהיגה המשתנה באופן רציף, עיבוד המידע ותגובה במהירות ההולמת את תנאי התעבורה.
- ו. כל ליקוי בריאות/נפשי העלול לפגוע ביכולת הקליטה, עיבוד המידע והתגובה המיידית, מעלה את הסיכון למעורבות הנהג בתאונת דרכים.
- ז. קיימת התייחסות שונה לנהגי רכב פרטי, מסחרי, ציבורי, כבד, ורכב חירום עקב הדרישות השונות לתפעול כלי הרכב ופוטנציאל הסיכון בעת תאונה. ההתייחסות לנהגים מקצועיים כוללת, מלבד היכולת לנהוג, גם את היכולת לבצע פעולות נוספות כגון הידוק מטען, בדיקת רכב, חילוץ נוסע וכו'.
- ח. 1. ככלל, פועל המרבי"ד על פי המדריך הקנדי לקביעת התאמה לנהיגה.
DETERMINING MEDICAL FITNESS TO OPERATE MOTOR VEHICLES.
במהדורתו האחרונה.
המדריך יוצא לאור ע"י ההסתדרות הרפואית הקנדית ומתעדכן מדי זמן. המדריך ניתן להורדה חינם באינטרנט וכתובת האתר היא:
WWW.CMA.CA/INDEX.CFM/CI_ID/18223/LA_ID/1.HTM
2. בנוסף, מקיים המרבי"ד כנסי הסכמה עם רופאים מומחים בשטחים שונים לקביעת קריטריונים. השטחים הם: קרדיולוגיה, שבץ מוחי, אפילפסיה, סוכרת, ראייה, הפרעות שינה.
3. ניתן ליצור קשר לייעוץ עם המרבי"ד בטלפון: 03-5634847, פקס: 03-5626022.
- ט. בהמשך יובאו מספר מחלות ומצבי בריאות המחייבות הודעה מיידית, אולם יש לזכור ולהדגיש כי עשויים להיות ליקויי בריאות נוספים, העלולים להשפיע על יכולת נהיגה, שלא נכללים ברשימה. גם על מצבים אלה קיימת חובת הודעה מיידית עפ"י שיקול דעתו של הרופא, המכיר את מצבו הבריאותי והנפשי של הנהג.

י. הודעת הרופא הסבור שיש צורך בבדיקה רפואית/נפשית של אדם, אין משמעותה פסילת רשיון מיידי. לרוב, לאחר בדיקה, ממליץ המרבי"ד לרשות הרישוי על המשך נהיגה תוך מעקב או המלצה על אביזרים שמטרתם להקל על הנהיגה. רק במקרים נדירים יחסית בהם ברור כי המשך הנהיגה מהווה סיכון לנוהג ו/או זולתו, ימליץ המרבי"ד לרשות הרישוי להתלות רשיון הנהיגה או לבטלו.

יא. כאשר תופנה אדם למחלקה לרפואה דחופה: במידה ויתקבל לאישפוז תדווח עליו המחלקה בה אושפז אם סבורים כאמור כי מצב בריאותו עלול להשפיע על סיכון בנהיגתו. במידה ושוחרר האדם מהמחלקה לרפואה דחופה ללא אשפוז, יודיע הרופא המשחרר, כאמור להלן.

4. המחלות ומצבי בריאות שחובה להודיע עליהן למרבי"ד מיידי

על הרופא להודיע למרבי"ד על גבי הטופס המצ"ב על המחלות/מצבי בריאות הבאים: (העיקרון המנחה הוא הסיכון לאובדן יכולת פתאומי). כאמור, על הרופא חובה להודיע באופן מיידי במצבים נוספים בהם קיים סיכון כאמור, שאינם מפורטים ברשימה, לפי שיקול דעתו.

- א. מחלת כפיון (אפילפסיה).
- ב. היפוגליקמיה סמפטומית שהחולה לא ער לה ו/או אינו יודע לזהות את סימניה בבירור.
- ג. הפרעות בקצב הלב שאינן נשלטות.
- ד. מצב לאחר שבץ מוחי.
- ה. דמנציה מתקדמת עם פגיעה בהתמצאות או שיפוט.
- ו. שימוש לרעה באלכוהול סמים או תרופות.
- ז. דום נשימה בשינה לכל הנהגים.
- ח. מחלת נפש אקטיבית הפוגעת בשיפוט.
- ט. ירידה בכושר הראייה או השמיעה שאינם ניתנים לתיקון ע"י אביזרי עזר.
- י. מחלות לב חמורות ואי ספיקת לב מתקדמת.
- יא. הפרעות בשיווי משקל העלולות להשפיע על כושר נהיגה.
- יב. מחלות סרטניות פעילות המשפיעות על כושר השיפוט או המצב הכללי.
- יג. ליקויים אורטופדיים והפרעות מוטוריות המפריעות לתפעול תקין של כלי הרכב.

5. חובת הרופא להזהיר את הנהג

חובה על הרופא להזהיר את הנהג לגבי הסכנה שבנהיגתו עקב מחלתו ומצבו הבריאותי ולהמליץ על הפסקת נהיגה עד בבדיקתו במרבי"ד וקביעה לגבי כושר הנהיגה. כמו כן, יש להזהיר את החולה בדבר תופעות לוואי של תרופות העלולות להשפיע על כושר הנהיגה והערנות ולתעד ברשומה הרפואית את האזהרות.

יש להבהיר לנבדק כי חלה עליו כרופא להודיע לרשות המוסמכת לגבי הסכנה שבנהיגתו עקב מצבו הבריאותי.

אבקשכם להעביר תוכן זה לידיעת כל הרופאים במוסדכם ולוודא שיפעלו בהתאם.

בכבוד רב,

פרופ' אבי ישראל

העתק: ח"כ הרב יעקב ליצמן, סגן שר הבריאות
מא/192575

טופס הודעה עפ"י סעיף 12 ב' לפקודת התעבורה (נוסח חדש)

תאריך: [] [] [] [] [] [] [] [] [] []

אל: המכון הרפואי לבטיחות בדרכים (הרשות הרפואית)
רח' הארבעה 14
תל-אביב 61202

מאת: _____

מספר רשיון הרופא

שם הרופא

כתובת

מרכז רפואי/מכון/מרפאה

טלפון: _____

בהתאם להוראות סעיף 12 ב' לפקודת התעבורה * הנני להודיעכם:

שם תעודת זהות כתובת

נבדק על ידי/נמצא בטיפולי ואבחנתי אצלו: _____

לידיעתכם. _____

שם חותמת חתימה

* סעיף 12 ב' (א) "הרופא המטפל באדם שמלאו לו 16 שנים והוא מאבחן אצלו מחלה וסבור כי אותו אדם עלול בנהיגתו לסכן את עצמו או את זולתו מחמת אותה מחלה, ידווח על המחלה לרשות שקבע שר הבריאות".